

БЖПТЕН

ПОТРОШУВАЧ



Јули 2011
број 20



Во овој број читајте:

ЗА НАШАТА ИСКРАНА
СОВЕТИ... ПРАВИЛНО ЧУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА СОЛТА
БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ
КОЛКУ ВЕ ЧИНАТ БАНКИТЕ?
ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ДОМУВАЊЕ
ИЗВРШИТЕЛОТ ТРОПА НА ВРАТА
ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БОЛЕСТИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД КРАНАТА
ТЕСТ... ЛОСИОНИ ЗА ТЕЛО ЗА СУВА КОЖА
ЕКО - ДИЗАЈН НА ПРОИЗВОДИТЕ ШТО КОРИСТАТ ЕНЕРГИЈА
И ПРИДОБИВКИТЕ ЗА ПОТРОШУВАЧИТЕ



ISSN 1409-7729



9 771409 772003 >





ИСХРАНА

- ЗА НАШАТА ИСХРАНА
- СОВЕТИ... ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ ЗА ПРАВИЛНО ЧУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА СОЛТА

БЕЗБЕДНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕ

- ПРЕДУПРЕДУВАЊА НА ЕТИКЕТИТЕ НА ДЕТСКИТЕ ИГРАЧКИ
- ВНИМАТЕЛНО СО МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ

ФИНАНСИСКИ УСЛУГИ

- КОЛКУ ВЕ ЧИНАТ БАНКИТЕ?

ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ДОМУВАЊЕ

- КАКО ДА СЕ НАМАЛАТ ТРОШОЦИТЕ ЗА ЕНЕРГИЈА ВО НАШИОТ ДОМ?

ПРАВНА ОБЛАСТ

- ИЗВРШИТЕЛОТ ТРОПА НА ВРАТА

ЗДРАВЈЕ

- ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БОЛЕСТИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ХРАНАТА

ТЕСТ

- ЛОСИОНИ ЗА ТЕЛО ЗА СУВА КОЖА

ЕКОЛОГИЈА

- ЕКО - ДИЗАЈН НА ПРОИЗВОДИТЕ ШТО КОРИСТАТ ЕНЕРГИЈА И ПРИДОБИВКИТЕ ЗА ПОТРОШУВАЧИТЕ

impressum

БИЛТЕН НА ПОТРОШУВАЧИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Главен и одговорен уредник:

Маријана Лончар - Велкова

Технички уредник:

Елизабета Спиридонова

Издавачки совет:

*Проф. д-р Јадранка Дабовиќ-
Анастасовска, проф. д-р Лидија*

*Петрушевска-Тоzi,
д-р Сања Поповска - Василевска*

Уредувачки одбор:

*Маријана Лончар-Велкова,
Елизабета Спиридонова,
Епаминонда Главинац*

Лектор:

Јасмина Ѓоргиева

Адреса:

ул. Водњанска бб,
П. фах 150, 1000, Скопје
тел/факс 3179 - 592, тел. 3212-440

E-mail: marlon@opm.org.mk

opm@opm.org.mk

www.opm.org.mk

ЗА НАШАТА ИСХРАНА

Еден од основните критериуми за правилна исхрана е обезбедувањето соодветна исхрана со која се задоволуваат физиолошките потреби за храна, но, исто така, преку исхраната да се обезбеди и потребната енергетска, хранлива и заштитна вредност неопходна за нормален раст, развој и работење. Секое отстапување од ова правило предизвикува непожелни последици по здравјето на човекот.

Основни хранливи и заштитни материи за градба, одржување и правилно функционирање на човечкиот организам се белковини, јаглени хидрати, масти, минерални материи, витамини и вода. Првите три спаѓаат во хранливи, а преостанатите во заштитни материи. Заедничка особина на хранливите состојки е дека располагаат со енергија, а човековиот организам и сите живи суштества оваа енергија ја искористуваат за работа и топлина.

Што претставува енергетската вредност на храната

Пр и пресметување на енергетската вредност на храната се зема предвид само количеството на основните хранливи состојки: масти, јаглени хидрати и белковини, од причина што суровата целулоза не е сварлива, минералните материи и водата не согоруваат, а количината на витамини и минерали е мала и не се зема предвид. Процентите на основните хранливи состојки се множат со коефициенти (фактори на искористување), добиените вредности се собираат, а нивниот збир претставува енергетска вредност во 100 г производ. Факторот на искористување е однос меѓу енергијата (хранливите состојки на храната) која се внесува во организмот и енергијата која во него се искористува. Калорија (cal) или (J) џул е единица со која се мери енергетската вредност на храната, односно количеството на топлина кое храната го ослободува во метаболичкиот процес. Физиолошки гледано, енергетската вредност претставува утврдување на енергетскиот баланс на организмот, одно-

сно топлотната размена помеѓу организмот и надворешната средина. Високата енергетска вредност на некој прехранбен производ не значи и дека тој е многу хранлив. Постојат производи со помала енергетска вредност кои се похранливи од некои со висока енергетска вредност.

Дневниот внес на калории неопходно треба да биде избалансиран со дневната потрошувачка. Тоа значи дека е потребно оптимално количество

Каква треба да биде нашата исхрана?

Исхраната на човекот треба да биде секојдневна и редовна со примена на правилен режим, односно, во зависност од возраста, тежината на работење и здравствената состојба, човекот мора да има свој режим на исхрана. Така, на пример, доенчињата и малите деца имаат режим од најмалку пет оброка дневно, возрасните три, а старите лица 4-5 оброка дневно, или по желба. Затоа, дневната исхрана треба и мора да биде планирана по видови оброци (појадок, ужина, ручек, вечера), по квалитет и квантитет, во зависност од тоа дали се работи за дете, возрасен, рудар, старо лице и сл.

Разнообразноста во исхраната значи дека листата на јадења треба да содржи повеќе видови јадења, што се постигнува со користење на поголем број прехранбени производи. Ова е особено значајно во користењето на поголем број видови зеленчуци и тоа како свежи, така и конзервирани.

Многу е важно правилното комбинирање на исхраната во сите дневни оброци (појадок, ужина, ручек и вечера), со што се обезбедуваат сите потребни нутритивни вредности на дневната исхрана.

Трошењето на премногу пари за храна не значи и не гарантира добра исхрана. Основна грешка е што потрошувачите многу малку читаат за својата правилна исхрана, за жал, сè додека тоа не се одрази на нивното здравје. Исто така, тие грешат кога мислат дека исхраната што се користи на млади години треба да продолжи и во сериозните - возрасни години. Голема грешка е што возрасните лица имаат неусогласен режим во дневната исхрана. Правило е храната да се конзумира најмалку три пати дневно, а никако еднаш и тоа за цел ден.

дневна енергија за да се задоволат потребите од енергија за базалниот метаболизам, односно за одржување на основните животни функции во нормална состојба и енергија за работниот метаболизам која зависи од тежината и видот на работата, но и од времето за кое се извршува работата. Вишокот храна се таложи во организмот во облик на масти и доведува до дебелиење.

Калории на хранливите состојки

1 g протеини = 4kcal

1g масти = 9 kcal

1g јаглехидрати = 4 kcal

1 kcal = 4,196 kJ (килоџули)



ИНФОРМИРАЈТЕ СЕ ЗА ПРАВИЛНО ЧУВАЊЕ И КОРИСТЕЊЕ НА СОЛТА

Според оценките на Светската здравствена организација, јодниот дефицит е еден од најсериозните медицинско-социјални проблеми во светот. Околу 30% од светската популација живее во ризик од јоден дефицит и тој се смета за најчеста причина за заболувања на населението, а особено кај децата, кои се манифестираат преку: оштетување на слухот и говорот, појава на гуша (струма), забавен физиолошки раст и развој, оштетување на менталните функции, психомоторни дефекти, ментална ретардираност со намалена интелигенција и сл.

Македонија е јод дефицитарно подрачје и недоволниот внес на јод во организмот може да се коригира само преку користење на јодирана сол.

Внимавајте на следното:

- Треба да се купуваат мали количини сол, најмногу до еден килограм, за да се трошат за пократко време.
- Во многу европски земји, најчесто, пакувањето на јодирана сол за потребите на домаќинствата е од половина килограм.
- Треба да се внимава на датата на производство, односно јодирањето на солта. Треба да се знае дека дел од јодот се губи од солта со испарување.
- Дури и при добро пакување и правилно чување на солта, после девет месеци солта ќе загуби до 25% од јодот. Ова губење на јодот ќе биде поголемо ако солта ја чуваме во лоши услови како што се влага, висока температура или изложена на сончева светлина.
- Солта во домаќинствата треба да се чува во добро затворени садови, заштитена од влага, високи температури и сончева светлина.
- Голема количина јод се губи при готвење на храната. За да се намали губењето на јод, солта треба да ја додаваме на крајот, а не на почетокот на готвењето на храната.
- Со правилна информираност и едукација, досегашните навики на населението за правилно чување и користење на јодираната сол треба да се менуваат.

Предупредувања на етикетите на детските играчки

Според согледувањата од страна на BEUC (Европска организација на потрошувачите), ANEC, European Consumer Voice in Standardisation и нивните членови насекаде во Европа, предупредувањата на етикетите би требало да претставуваат само дополнување на стриктните безбедоносни мерки кај играчките. Производителот, пак, од своја страна, е обврзан да гарантира дека играчката не е ризична за употреба.

Постојат ситуации каде што предупредувањата се неопходни. На пример, играчка која е безбедна за дете од десет години не може да биде безбедна за деца помали од три години. Во овој случај, играчките треба да се означени со предупредување. Предупредувањето треба да го привлече вниманието на купувачот и тоа треба да се стави како на самата играчка, така и на пакувањето секогаш кога тоа е можно, со зборовите „предупредување или внимание“!!!!.

Предупредувањето секогаш треба да содржи информации за опасноста на играчката како и начините за избегнување на опасностите и за ризиците поврзани со нејзината употреба. На пример, предупредувањето мора да ги информира потрошувачите за фактот дека играчка содржи мали делови и дека тоа може да претставува ризик за задушување.

Информациите за безбедното користење на играчката, исто така, се неопходни. На пр., „Не се соодветни за деца под 3 години“, „Не ја ставајте во устата“.

Некои предупредувања, како на пример, „Не се соодветни за деца под три години“, „Не се за деца со телесна тежина над 20 кг“, треба да бидат вид-

ливи уште пред набавката на играчката со цел да им се овозможи на потрошувачите да согледаат дали таа е безбедна за детето кому му е наменета.

Постојат и други предупредувања кои се однесуваат или влијаат на траењето на самата играчка, а за кои потрошувачите мора да се свесни, и тие треба постојано да стојат на играчката. На пример, предупредувања од типот „Не се користи во длабока вода“ или „Само за домашна употреба“.

Инаку, тоа што навистина загрижува е што некои од предупредувањата се речиси невидливи, така што тешко може да ги прочитате и/или разберете, а за жал ваквите примери на лоши предупредувања сè уште ги има многу.



Внимателно со мобилните телефони

Она што во последно време доведе до зголемување на загриженоста и за кое многу се пишува беше поврзано со новите, вештачки извори на зрачење, бидејќи употребата на мобилни телефони и разни електрични и електронски уреди бележи значителен пораст.

Дали мобилните телефони зрачат? Секако дека зрачат, бидејќи да не е така, тие не би можеле да се користат. Имено, информациите помеѓу самиот мобилен телефон и базната станица се пренесуваат со помош на електромагнетни бранови. Ова, од друга страна, значи дека при водење на разговори мобилниот телефон го пренесува сигналот до базната станица. Базните станици се распоредени така што секоја станица покрива одредена територија. И тие самите зрачат и тоа неколку пати посилно од самиот мобилен телефон.



Заштитата од зрачењето на мобилните телефони се бара во додатоците за заштита од зрачење наменети за мобилни телефони, како на пример: налепници, специјални футроли и сл. Меѓутоа, одредени испитувања и сознанија до кои е дојдено говорат дека ваквите додатоци кои се наменети да заштитат, всушност можат да дејствуваат спротивно. Имено, во ваков случај, самата мрежа ќе настојува да ги изедначи загубите и ќе ја зголеми јачината на сигналот. Од тие причини зрачењето ќе биде исто, но приемот со полош квалитет, а и празнењето на батериите побрзо.

Она за што се залагаат познавачите на оваа проблематика е купување на мобилен кој има најмала вредност на SAR (специфична впиена количина) - единица мерка W/kg е вредност која ја означува јачината на зрачењето што го впива телото (особено главата) за време на користењето на мобилниот телефон. Во последно време оваа вредност се истакнува како одличен параметар за процена на можните опасности при користење на мобилен телефон.

Максималната SAR вредност заснована врз стандардите и препораките на Меѓународната комисија за заштита од нејонизирачко зрачење (ICNIRP), изнесува 2W/kg (или 10g на ткиво во главата) во САД и во Канада 1,6 W/kg.

Корисни совети

- Кога врската е полоша, зрачењето се засилува. Затоа, доколку на одредено место имате слаб прием, не телефонирајте без поголема потреба и не зборувајте предолго.
- Мобилниот телефон користи максимална јачина доколку е пооддалечен од базната станица.
- Доколку се возите, најдобро е да го исклучите мобилниот затоа што тој и кога не телефонираате, на неколку минути испраќа куси сигнали до најблиската базна станица. Затоа, не телефонирајте доколку возите без приклучена надворешна антена, а во спротивно, зрачењето се рефлектира и се потенцира со што можат да се покачат декларираните вредности.
- Размислете дали е неопходно вклучениот мобилен да го носите секогаш во џебот или во торбичка прикачена за вашата облека? Препорака е мобилниот да го чувате во чанта затоа што и без разговори тој емитува сигнали во редовни временски интервали.
- Исклучете го мобилниот телефон кога спиете и не го чувајте непосредно до вашата глава.
- Настојувајте да праќате повеќе СМС пораки отколку што разговарате.



Што им треба на потрошувачите?

- ◆ Секако, податок за количеството на зрачење на кое е изложен корисникот. Производителите се согласни дека таквата ознака треба да се става на новопроизведените модели на мобилни телефони и како превентивна мерка да се користат апарати со помала вредност на зрачење. Истакнувањето на вредноста SAR на производот и на неговата амбалажа мора да служи како информација за потрошувачите за количеството на високофреквентни бранови на кои се изложени со користење на мобилниот телефон.

Колку ве чинат банките?

Дали знаете колку ве чини вашата банка? Доколку не знаете, не сте единствениот. Колку навистина чинат банкарските услуги за водење на вашата трансакциска сметка и други сметки?

Доколку сте започнале со работа и сакате да изберете една од банките преку која сакате да ја примате вашата плата, тогаш треба добро да се распрашате. Трансакциската сметка најчесто е поврзана со некоја дебитна картичка но, некои банки ви нудат и одредени поволности како што е и дополнителна кредитна картичка. Дебитната картичка која ви ја доделува банката честопати е бесплатна, но не и нејзиното водење, односно вие имате трошок за водење на вашата трансакциска сметка.

Дека не постои јасен пристап при информирањето на потрошувачите се согласува и BEUC (Европска потрошувачка организација). Оттаму велат дека честопати речникот што го користат банките е неразбирлив или збунувачки и дека и основните услуги често не се стандардизирани и затоа потешко е да се направат споредби, односно истото име може да значи различна услуга во зависност од банката!

Пренесуваме некои занимливости објавени во BEUC

- Околу 31 милиони потрошувачи не знаат колку ги чини нивната банка.
- 84% сакаат јасна и посебна информација за банкарските провизии (UFC-Que Choisir, Франција, март 2003).
- Во Италија, речиси 20% од потрошувачите не знаат колку плаќаат за нивната тековната сметка. 51% не знаат колку плаќаат годишно за користење на банкомати (Altroconsumo, Италија, март 2005).
- Во Франција постојат над 180 различни банкарски трошоци (UFCQue Choisir, Франција, март 2003).
- 12% од шпанските корисници сметаат дека тие се добро информирани за банкарските такси, додека 22% се изјасниле дека не знаат ништо, а 35% веруваат дека знаат „нешто“ за нивните банкарски трошоци (OCU, Шпанија, март-април 2005).



- Нормално, кога ја користите вашата картичка во странство, трансакцијата се врши во согласност со тамошниот курс на валутата. Некои од трговците на мало предложиле трансакцијата да се конвертира во курсот на вашата валута, но притоа провизијата која тие ви ја наплаќаат не е поволна како провизијата која би ви ја наплатила вашата банката (Wich?, Велика Британија, јануари 2006).
- Во Франција, потрошувачите плаќаат просечно над 105 € годишно за банкарски давачки, што претставува 40% од банкарскиот профит (за јавност UFC-Que Choisir, Франција, април 2005).
- Во Велика Британија, најлошите банки наплаќаат вкупно за околу 1000 € повеќе, за една година, во споредба со најдобрите банки, за истите основни услуги (банкарство, пречекорување, штедна кнџка, давачки за кредитни картички, итн). Ова претставува 32.500 € во текот на работниот век (Wich?, Велика Британија, јули 2005).

Што им е потребно на потрошувачите?

- ◆ Потрошувачите мора да добијат транспарентни информации за понудите така што ќе можат да направат правилен избор, на пример, избор на кредитна картичка која најмногу одговара на нивните потреби.
- ◆ Информациите поврзани со условите мора да бидат доставени од страна на банката, а не да бидат ставени „некаде на располагање“, во смисла „ако некој праша“. Честопати, понудените брошури во банките не се доволни за потрошувачот да се одлучи.
- ◆ Потребно е да се преземат вистински мерки за на потрошувачите да им се обезбеди јасна, транспарентна и разбирлива информација. Ваквата информација треба да се обезбеди пред потпишувањето на евентуалниот договор, на таков начин што ќе му даде на потрошувачот можност да направи споредба со условите во други банки.



КАКО ДА СЕ НАМАЛАТ ТРОШОЦИТЕ ЗА ЕНЕРГИЈА ВО НАШИОТ ДОМ?

Како да ги намалиме трошоците за греење, ладење, трошоците за потрошена електрична енергија во нашиот дом? Секако, одговорот на ова прашање го наоѓаме во ефикасното искористување на енергијата без притоа да загубиме од комфорот, односно преку умното користење на енергијата или енергетската ефикасност. Тоа се постигнува, пред сè, со добра изолација на нашиот дом, вградување на соодветни прозорци кои оневозможуваат губење на енергијата од домот, искористување на алтернативни извори на енергија, штедливо осветлување, внимателен избор на домашни апарати од А енергетска класа, како и регулирање на температурата во просторот.

Како да се намалат трошоците за енергија во нашиот дом? Одговорот е, најнапред потребите за енергија да се сведат на минимум, а потоа да се најде начин како оптимално да се покријат, по можност, со обновливи извори на енергија.

Како да се сведат енергетските потреби на минимум?

Секако, комфорот не треба да трпи, туку напротив, треба да се зголеми неговиот квалитет.

Потребите за електрична енергија се намалуваат со користење на апарати од енергетска класа А - апарати кои за извршување на својата функција трошат најмалку струја и вода (машина за перење алишта, машина за сушење алишта, комбинирани машини за перење и сушење, машина за миеење садови, електрични шпорети, клима уреди, ладилници, замрзнувачи, комбинирани ладилници со замрзнувачи, ТВ, светилки).

Најголемата потрошувачка на електрична енергија се случува во уредите кои произведуваат топлинска енергија. Затоа, доколку се користи електричен бојлер за затоплување на санитарна вода, тогаш тој треба да биде добро изолиран (да не ја губи топлината во околината), да има грејач и температурен сензор поставени на соодветна позиција. Уредите кои трошат топла вода (машини: за перење, за сушење алишта, за миеење садови) да се поврзат на бојлерот. Најдобро е ако постои можност да се користи сончева енергија (сончев топлински систем) за подготовка на санитарна топла вода – ваквиот систем (прописно изведен и квалитетен) може да ги намали трошоците за електрична енергија за овие намени за повеќе од 70%. Сончевиот топлински систем го зголемува комфорот затоа што домаќинството располага со големо количество на еколошка санитарна топла вода по поевтина цена. Задолжително, сите уреди кои трошат топла вода треба да се поврзат на сончевиот систем. Понатаму, треба да се избегне по секоја цена затоплување на домот со електрична енергија – тоа е скапо и штетно за животната средина. Во Македонија, електричната енергија во најголем дел потекнува од топлински електрани – на пр. 1 kg лигнит содржи околу 2,2 kWh топлинска енергија, но во штекерот стасуваат околу 0,55 kWh електрична енергија која, ако се користи за производство на топлинска енергија за загревање на домот или вода, дава

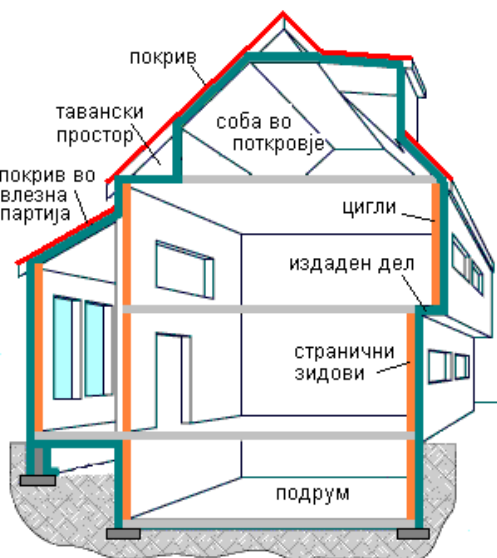
околу 0,495 kWh топлинска енергија. Сè на сè, крајната енергетска ефикасност за 1 kg лигнит (за затоплување на домот) изнесува 22,5%. Чиста деградација на енергијата! Ако лигнитот се користи во сопствен котелски систем за затоплување на домот, тогаш 1 kg би произвел околу 1,8 kWh топлинска енергија – енергетска ефикасност 80 до 90%!

За да се сведат на минимум потребите од енергија за затоплување и разладување на домот – не треба да се штеди на изолација, прозорци и врати! Изолацијата им дава отпор на топлинските протоци и секогаш се става кон надворешноста на просторијата којашто се загрева или лади. Се поставува на сите ѕидови, на таванот, на подот и посебно внимание треба да се посвети на термалните мостови. Поголем отпор (изолација) → пониски трошоци за затоплување и разладување на домот. Прозорците треба добро да дихтуваат и да бидат изработени од термоизолиран профил со два или повеќе слоеви на стакло – со вакуумиран простор меѓу слоевите или наполнет со инертен гас. Вратите треба добро да дихтуваат и да имаат мал коефициент на пренос на топлина. Добрата изолација, добрите прозорци и врати, го зголемуваат комфорот во домот – нема проев, ѕидовите во внатрешноста зрачат топлина или студ во зависност од тоа дали просторот се загрева или лади – штеди пари!

Исто така, за намалување на потребите за топлинска енергија и енергија за разладување, потребно е да се регулира и контролира температурата на воздухот во просториите. Во периодот кога е потребно затоплување на домовите, температурата во просториите во кои се престојува не треба да биде висока од 20-22°C, а кога е потребно разладување, тогаш внатрешната температура се одржува 5 до максимум 8°C пониска од надворешната. Тоа се постигнува со поставување на температурни сензори и термостатски вентили на грејните/разладните тела. Во зависност од утврдената вредност на температурата на воздухот, термостатските вентили го намалуваат и засилуваат загревањето/ладењето.

Енергетски менаџмент! Регулацијата на загревањето/ладењето овозможува да се сетираат неколку режими на работа на системот за загревање/ладење, како: отсутни од домот (системот е исклучен), на работа (системот работи во низок режим, за да се вклучи, на пр., 1 час пред враќање на сопствениците во домот), полн режим кога сопствениците се во домот, вентилирање на простории (системот се исклучува), итн.

Кога енергетските потреби ќе се сведат на минимум, тогаш и потребниот капацитет на системот за загревање и разладување е помал, односно и потребната инвестиција за него се намалува. Системот за загревање или ладење на домовите треба да биде енергетски ефикасен без разлика каков енергетски извор користи. Се разбира, доколку постои можност да се користат обновливи енергетски извори, придобивките се уште поголеми (економски, еколошки и социјални).



ИЗВРШИТЕЛОТ

тропа на врата

Поштарот ви носи налог за извршување!!! Во него пишува: „Ако не платите во рок од 8 дена, ќе биде спроведено извршување за наплата на главниот долг, трошоците на судската постапка и извршителските трошоци“. Останувате збунети!!! Кога била поведена судска постапка против вас??? За каков долг станува збор, па уште и трошоци за извршување. Откако целосно ќе го прочитате налогот, нешто ви се разјаснува. Станува збор за некаква си сметка за струја, вода, топлинска енергија или можеби телефон, постара повеќе од 5 години. Не сте сигурни дали ја имате платено бидејќи не ја чувате, меѓутоа, колку што паметите, редовно сте си ги плаќале сметките. Сè уште не ви е јасно како била поведена судска постапка, а вие не сте примиле тужба ниту сте биле поканети на рочиште, а постои правосилна судска одлука. Тоа значи дека сте ги пропуштиле сите правни средства со кои сте можеле да си ги заштитите своите права, да ги изнесете своите приговори меѓу кои и приговорот за застареност.

Каде да се обратите? Кој може да ви помогне? Што треба да знаете?

Сметките за вода, струја, топлинска енергија, телефон, застаруваат за една година. Доколку пред изминувањето на рокот за застареност е поведена судска постапка, во тој случај побарувањето застарува за 10 години откако е донесена правосилната судска пресуда. (Објаснување: значи во рок од 10 години може да бара присилно извршување.)

Можете веднаш да го посетите извршителот и од него да побарате да ви го даде бројот на пресудата. Со тој број можете да поднесете барање до надлежниот суд и да извршите увид во судските списи на предметот, односно да проверите дали навистина сте примиле тужба и покана за одржување на рочиште или тие не ви биле доставени.

Доколку констатираме дека постои уредна достава, односно уредно сте се потпишале на доставницата, меѓутоа, не сте преземале никакво дејствие за да се заштитите, најдобро би било веднаш да си го платите долгот.

Доколку не постои уредна доста-

ва, а донесена е правосилна судска одлука, треба да го известите за тоа извршителот и да се консултирате со адвокат за да си ги заштитите вашите права.

Што всушност треба да знаете? Пропуштањето да се достави тужбата или поканата за рочиште претставува една од причините за поднесување на предлог за повторување на постапката бидејќи вам, како на странка, не ви била дадена можност да присуствувате на расправа пред судот. Предлогот се доставува до судот. Во предлогот особено мора да се наведат: законскиот основ според кој се бара повторување, околностите од кои произлегува дека предлогот е поднесен во законскиот рок и доказите со кои се поткрепуваат наводите на предлагачот.

Предлогот можете да го напишете сами, ако имате познавање од правото, а ако немате, тогаш најдобро е да се консултирате со адвокат.

Бидете свесни дека незнаењето на правото му штети на потрошувачот! Затоа, информирајте се и заштитете си ги своите права!!!

Постои и друга ситуација во која може да се најдете. Поднесена е тужба против вас. Од тужбата која уредно сте ја добиле можете да забележите дека станува збор за сметка за вода, струја, парно или можеби телефон од 2005 година која е утужена во 2007 година. Заклучувате дека таа е застарена. Не преземате никакво дејство знаејќи дека сметките застаруваат за една година. Ви стасува покана за рочиште, меѓутоа, на денот на рочиштето не се појавувате на судот повторно со мисла дека сметката е застарена.

По извесен период, ви стасува судска одлука. Повторно не преземате никакво дејство со надеж дека никој не може да ви наплати нешто или присилно да ви земе, бидејќи сметката е застарена.

Морате да знаете дека вие сте тие кои треба во судска постапка да истакнете приговор на застареност. Судот не внимава по службена должност на застареноста на побарувањето. Доколку дозволите судот да донесе судска пресуда, проблемот ви се усложнува.

Затоа, почитувани потрошувачи!!! Секогаш информирајте се за секој потрошувачки проблем!!! ОПМ ви стои на располагање за да ве посветува за вашите права !!!

ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА ОД БОЛЕСТИ ПРЕДИЗВИКАНИ ОД ХРАНАТА

Без разлика на режимот на исхрана, храната што се консумира треба да биде безбедна, бидејќи со користење на небезбедна храна се јавуваат болести предизвикани од храната. Тие може да бидат акутни, хронични, малигни и болести на репродукцијата.

За безбедна храна се смета онаа храна во која се минимизирани опасностите. Опасностите во храната може да бидат механички, хемиски и биолошки. Механичките опасности претставуваат присуство на механички контаминенти, како што се каменчиња, метални предмети, влакна и други механички загадувачи. Хемиските опасности се најразлични хемиски супстанции кои може да се најдат во храната, како што се пестициди, остатоци од ветеринарни лекови, адитиви, тешки метали и други. Биолошките опасности се живи микроорганизми како што се бактерии, вируси, габички и нивните токсини.

Од болестите предизвикани од храната, најчести се акутните алиментарни токсоинфекции или труењата со храна, кои се предизвикани од бактерии и нивните токсини.

Болестите и труењата од загадена храна можат да се јават индивидуално, но и масовно, во вид на епидемии.

Дури 90% од штетните супстанции што го загрозуваат здравјето на луѓето во организмот се внесуваат преку храната.

Какви труења и болести може да предизвика загадената храна?

Во нашата средина многу често е

труењето со храна предизвикано од консумирање на храна која содржи бактерии наречени салмонели. Тие најчесто го загадуваат



месото, месните производи, јајцата, млечкото и млечните производи. Се наоѓаат во храната живи и произведуваат отров наречен ендотоксин. Храната може да биде загадена со салмонела преку луѓе и животни заболени од оваа болест, преку носители на бактерии, преку вода, инсекти и глодачи. Од моментот на консумацијата на загадената храна до моментот на појавата на првите знаци на труењето (т.н. време на инкубација), може да помине период од 6 до 24 часа. Труењето почнува со гадење, повраќање, проливи, жед, малаксалост, главоболки и зголемена телесна температура.

Доколку се преземат навремени мерки за лекување, болеста трае три до пет дена. Доколку болниот не се лекува, како последица може да

остане бацилоносителството. Опишани се и тешки форми на труења кои завршуваат со смрт.

Друга група на труења со загадена храна се труењата со условно патогени бактерии. Тие можат да бидат присутни во храната, но не секогаш придизвикуваат труење со храна. Во оваа група спаѓаат труењата со загадена храна со коли бактерија, која е и индикатор за фекално загадување, групата бактерии наречени клостридии и гнојните стафилококи.

Колку трае периодот на инкубација кај труењата со храна?

Периодот на инкубација зависи од видот на бактеријата.

Труењата со храна загадена со бактеријата коли се должи на ендотоксинот кој се создава при распаѓањето на бактеријата. Инкубацијата трае од три до осумнаесет часа. Знаците на труењето се манифестираат со болки во stomакот, гадење, повраќање и проливи. Труењето има благ тек и знаците на болеста исчезнуваат по шест до дваесет и четири часа.

Инкубацијата на труењето со загадена храна со бактериите од групата клостридии трае од осум до дванаесет часа. Знаците на труењето се со болки во stomакот и проливи, а ретко повраќање. Труењето има благ тек.

Труењето со храна загадена со гнојни стафилококи е многу честа појава во летниот период, со оглед на брзото размножување на бактериите во топла средина. Извори за загадувањето на храната се луѓе кои страдаат од кожни гнојни воспаленија, воспаленија на носот, ждрелото и крајниците, како и бацилоносители. Гнојните стафилококи лачат голема количина на ендотоксини во храната како што е млекото, млечните производи, слатките, меленото месо, јајцата, кремот, мајонезот, сладоледот, сирењето, кајмакот. Инкубацијата на труењето трае од половина до два часа. Знаците на труење се манифестираат со болки во stomакот, гадење, повраќање, проливи, обилно потење, несвестица. Прогнозата на труењето е добра, со исчезнување на знаците во период од шест до че-

тириесет и осум часа.

Бактериите од групата клостридиум ботулинус, во услови на отсуство на кислород, лачат многу јак нервен



отров. Бактеријата ботулинус А е најдена во конзерви со растителна храна, ботулинус Б во конзерви со месо, колбаси и шунка и ботулинус Е во конзерви со риба. Овие бактерии се наоѓаат во храната живи и во форма на спори, отпорни на високи температури и киселини.

Конзервите со храна која го содржи отровот на бактериите од групата ботулинус се 'бомбардирани', односно надуени поради создавањето на гас.

Инкубацијата трае од 14 до 48 часа. Главните знаци на труењето се гадење, повраќање, ретко проливи, а од друга страна, нервниот систем прави промени на очниот вид, парализи на очните капаци, сувост во устата, нарушено голтање, губење на гласот. Прогнозата е многу неповолна бидејќи 20 до 65% од инфицираните завршуваат со смрт.

Кои се другите болести предизвикани од храна?

Тоа се хронични и малигни болестите кои настануваат со долготрајно и прекумерно консумирање на храна која содржи конзерванси, пестициди, адитиви, тешки метали (цинк, кадмиум, олово, бакар).

Тешките метали најчесто мигрираат во храната од производите и материјалите во контакт со храната.

Нитратите и нитритите, како конзерванси за зачувување на бојата на производот и свежината на месото, претставуваат голем проблем поради можноста од нивна конверзија во токсични и канцерогени соединенија. Затоа, нивната употреба е ограничена до количини кои се само симболичен остаток во храната.

Некои видови габички предизвикуваат силни отрови, наречени микотоксини. Зрнестата храна е загадена најчесто со алфатоксин кој има штет-

но дејство на црниот дроб, бубрезите, потоа има канцерогено и мутагено дејство, односно може да предизвика појава на малигни заболувања (рак на разни органи и генетски оштетувања).

Храната може да биде загадена и од радиоактивни материји над дозволените концентрации, особено во области каде што се случиле хаварии на атомски центри или се вршат експерименти со атомско оружје. Контаминираната храна со радиоактивни материји предизвикува сериозни оштетувања на човечкото здравје и има последици врз репродукцијата.

Превентивни мерки

Превентивните мерки за заштита на здравјето на луѓето од болести предизвикани од храната треба да се насочат кон производството на храна, нејзиното складирање, транспорт, приготвување.

Производителите и трговците на храна се одговорни за безбедноста на храната и тие се должни да обезбедат добри санитарно-хигиенски услови во производството и во мало-продажбата на храната. Во таа смисла, тие треба да воспостават соодветни контролни системи базирани на ДПП (добра производна пракса), ДХП (добра хигиенска пракса) и принципи базирани на HACCP системот. Само на тој начин може да се стават под контрола опасностите од храната и да се намалат ризиците по здравјето на потрошувачите.

При изборот на храната потрошувачите треба да внимаваат на амбалажата, на бојата, мирисот и вкусот на храната, како и на означувањето. Со внимателно читање на декларацијата, потрошувачите може да избегнат консумирање на храна со поминат рок на употреба, како и прехранбени производи или состојки на кои се чувствителни или влијаат врз нивната здравствена состојба. Преку читање на декларацијата, потрошувачот може да се информира на кои температурни услови треба да се чува храната, како да се употребува. Лесно расипливата храна треба брзо да се консумира. Непожелно е купување на претходно измелено месо. Во летниот период треба да се избегнува консумација на ризична храна која содржи мајонез, јајца и меле-но месо. Исто така, особено треба да се обрне внимание на консумацијата на сладолед и слатки.



ЛОСИОНИ ЗА ТЕЛО

ЗА СУВА КОЖА

Текстот е преземен од Stiftung Warentest 9/2010. Напоменуваме дека цените дадени во текстот се однесуваат на германскиот пазар.

На сувата кожа ѝ е потребна масленост и хидратација. Најголем број на лосиони за тело од тестот ѝ го нудат на кожата токму тоа што ѝ треба. Како збирна оценка, најдобар е Eucerin, додека Weleda и bebe заостануваат зад конкуренцијата со оценка „доволен“.

„Едноминутна нега – 24 часа нежна кожа како свила“ е рекламата на bebe young care soft body milk. Но, и другите лосиони за тело од тестот сликовито рекламираат видливо помека, посвиленикава или поубава и помека кожа која свети. Сепак, лосионот на bebe заостанува зад конкуренцијата со оценка „доволен“ во поглед на особините за нега – хидратацијата. Вториот лосион за тело кој не ја постигна оценката „добар“ е Weleda Malven - млеко за нега на телото. И тој ја навлажнува кожата само со оценка „доволен“.

Награда за победникот

Тестот докажува дека во продажба можат да се најдат голем број добри лосиони за тело, меѓу кои и такви со навистина поволна цена. Од 17 испитани лосиони за нега на сува кожа, 15 имаат оценка „добар“, па дури и „многу добар“. Некои од нив чинат многу помалку од 1 евро за 100 мл. Најевтини се покажаа лосионите за тело на Eldena и Lacura од Aldi како и Balea од dm: 100 мл кои можат да се купат и по цена од 23 центи. Сепак, за победникот на тестот, Eucerin лосион за мазна кожа, со оценка „многу добар“, мора да се платат значителни 6,35 евра за 100 мл.

Класичните лосиони за тело се составени главно од вода – до 80%. На тоа се додаваат масти или масла, конзерванси и парфем. Овие хидратантни креми за повеќенаменска употреба треба да ја навлажнат и обноват сувата и груба кожа, која се суши по капење или туширање, по посета на базен или сауна.

Затегнатост на кожата

Во повеќето случаи, не е неопходно крематата секојдневно да се нанесува на кожата. Младата и мрсна кожа нема потреба од нанесување на лосион за тело по секое миење. Но, кај сувата кожа е поинаку: дури и водата, а уште повеќе активните супстанции за миење од сапуните или синтетичките детергенти ја извлекуваат од кожата нејзината масленост и супстанциите кои ја врзуваат влажноста и ја оштетуваат хидролипидната обвивка која кожата ја штити од штетните надворешни влијанија. Вообичаено, кожата е во состојба самата да се

регенерира во рок од неколку часа. Меѓутоа, ако станува збор за сува кожа – најчесто кожата станува сува како последица на стареењето – тогаш таа не е во состојба по темелното чистење сама да се регенерира. Во овој случај, лосионот за тело е од голема помош.

250 жени ги пружија рацете

Иако дејството не трае засекогаш, со употреба на добар лосион можат да се измерат високи вредности на хидратантност и по повеќе часа. Како тест-зони беа земени особено чувствителните пазуви – и тоа кај повеќе од 250 испитанички. На тоа место вештачки беше огрубена нивната кожа, со цел да се добијат појасни резултати. Во текот на две недели, испитаничките го нанесуваа лосионот на одредените кожни ареали. Пред почетокот на тестот и околу 12 часа по последното нанесување на лосионот, беше измерена влажноста на нивната кожа со корнеометар, специјален апарат за мерење на влажноста. Кај лосионите кои пропагираат 24-часовно дејство, влажноста уште еднаш беше измерена по истекот на 24 часа. Со тоа се утврди кои од лосионите најдобро и најдолготрајно ја снабдуваат кожата со влажност.

Зошто Weleda има оценка „доволен“

Кај традиционалните лосиони за тело би требало по 12 часа сè уште да може да се измери прилично добро негувачко дејство во поглед на хидратацијата. Лош резултат беше измерен кај Weleda Malven - млеко за нега на тело. Токму поради тоа и ја доби оценката „доволен“. Сите други лосиони, по периодот од 12 часа покажаа добра, па дури и многу добра хидратација.

Зошто и bebe не покажа подобри резултати

Лосионите кои пропагираат 24-часовно дејство, по правило, и по 24 часа по нанесувањето ѝ овозможуваат на кожата најмалку добра хидратација. Исклучок: bebe young care soft body milk. По 12 часа кожата сè уште беше добро навлажнета, но по 24 часа можеше да се измери само доволна хидратација. Во овој случај, се покажа дека рекламата премногу ветува.

Не се лепи, лесно се размачкува

Добар лосион за тело не само што треба да негува, туку треба и да биде лесен за размачкување, бргу да се впива и да не се лепи. Испитаничките, кои во пракса ги испробаа лосионите, немаа особени забелешки за тоа. Тие требаа во текот на две недели не само да го нанесуваат лосионот, туку и да пополнуваат



прашалник во кој требаа да го изнесат своето мислење во однос на повеќе критериуми, како употребата, конзистентноста и чувството на кожата по нанесувањето на лосионот. И покрај тоа што во некои случаи, за одредени детали имаа понекогаш различно мислење, испитаничките главно ја оценија употребата со „добар“.

Сепак, не можеме да ја оцениме парфимираноста, иако „вистинскиот“ мирис може да биде одлучувачки фактор за купувањето на некој лосион за тело, бидејќи вкусовите се разликуваат. Она што за една испитаничка би можело да претставува пријатен мирис, за друга би потфрлило како премногу медицински.

Совет: Побарајте тестер за да можете да го помиришате лосионот пред да го купите.

Без чешање и црвенило

Испитаничките добро ги поднесуваа лосионите за тело. Ниту чешање ниту, пак, мозолчиња или црвенило го расипаа впечатокот, така што може да се прифати заклучокот дека кожата добро ги поднесува. Исто така,

сите докажаа дека се добро заштитени од расипување. Тоа најчесто се прави со законски дозволените конзерванси. Сепак, во одредени случаи, овие супстанции можат да предизвикаат иритации на кожата, исто како и супстанциите за парфимирање и боите или емулгаторите (тие ги прават компактни деловите на емулзијата).

Совети: Доколку сакате да ги избегнете конзервансите, би можеле, сепак, да се одлучите за Weleda Malven - млеко за нега на тело. Тоа има одличен микробиолошки квалитет и покрај тоа што не содржи хемиски состојки за заштита од расипување – штета само за хидратацијата со оценка „доволен“. Податоците за состојките се наведени во табелата. Но, и на оној кој не страда од сува кожа, а се враќа од одмор на море, добро би му дошле овие лосиони за тело богати со состојки за нега, бидејќи по сончање и пливање во солена вода, кожата има поголема потреба од влажност од обично, а со неа и подолго ја задржува бојата.



Колку добро лосионот ја снабдува кожата со влажност? Тоа го проверивме на рацете на испитаничките со апарат за мерење на влажноста (слика лево). Премногу густ или течен? Сите лосиони без проблем можеа да се добијат од тубата или шишето во кое се наоѓаат.



Евалуација	24 часовно дејство	Dove Beauty Body Milk	Neutrogena хидратантен лосион за тело	Lancôme Nutrix Royal Body Lotion	dm / Balea Body Milk	Nivea луксузно млеко за тело	Bebe young care soft body milk	Не постојат точни податоци за времето на дејствување	Aldi (Nord) / Eldena Body Care Body Milk ⁵⁾	Clarins Moisture-Rich Body Lotion
Содржина во милилитри	400	400	250	200 ³⁾	500	400 ⁴⁾	400	250	500	400
Средна цена во евра	2,99	4,00	3,65	30,50	1,15	3,55	2,45	15,90	1,15	21,50
Цена за 100 милилитри во евра	0,75	1,00	1,46	15,25	0,23	0,89	0,61	6,35	0,23	5,40
ОЦЕНКА ЗА КВАЛИТЕТ 100%	добар (1,6)	добар (1,8)	добар (1,9)	добар (2,0)	добар (2,1)	добар (2,1)	доволен (4,0)	многу добар (1,5)	добар (1,6)	добар (1,6)
ХИДРАТАЦИЈА 50%	многу добар (1,0)	многу добар (1,5)	многу добар (1,5)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	доволен (4,0)*	многу добар (1,0)	многу добар (1,0)	многу добар (1,0)
по 12 часа	++	++	++	+	+	+	+	++	++	++
по 24 часа ¹⁾	++	+	+	+	+	+	Θ*)	нема податоци	нема податоци	нема податоци
УПОТРЕБА 20%	добар (1,8)	добар (1,7)	добар (1,7)	добар (1,8)	добар (1,9)	добар (1,9)	добар (1,9)	добар (2,0)	добар (1,8)	добар (1,8)
МИКРОБИОЛОШКИ КВАЛИТЕТ 0%	без забелешки									
ПАКУВАЊЕ 20%	добар (2,4)	задоволителен (2,7)	задоволителен (2,8)	добар (1,8)	добар (2,5)	добар (2,5)	добар (1,8)	добар (2,1)	добар (2,3)	задоволителен (2,6)
Соодветност	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Празнење	○	○	○	+	○	+	+	+	+	○
ДЕКЛАРАЦИЈА 10%	добар (2,3)	добар (2,0)	задоволителен (2,6)	добар (2,3)	добар (2,0)	добар (2,0)	доволен (4,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)
ИНФОРМАЦИИ СПОРЕД ПОНУДУВАЧИТЕ (без оценка)										
Конзерванси ²⁾	■ a (2), b	■ a (2), b, c, e, f, g	■ a (2), b	■ a (2), b	■ c, f	■ c	■ b	■ a (2), b, c, d	■ a (2)	■ a (2), b, c
Емулгатори	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Бои	□	□	□	□	□	□	□	□	□	□
Парфем	■	■	■	■	■	■	■	□	■	■
Легенда за резултатите од тестот: ++ = многу добар (0,5-1,5). + = добар (1,6-2,5). ○ = задоволителен (2,6-3,5). Θ = доволен (3,6-4,5). - = недоволен (4,6-5,5).		При иста оценка на квалитет, редоследот е по азбучен ред. *) Вои кои нитувањето на оценката (погледни „Изборно...“). М = главно пакување. Според став 7, параграф 2 од Законот, пакувањата мораат така да бидат направени да не прикажуваат поголема количина од онаа којашто ја содржат. ■ = да. □ = не.	1) Постојат податоци само кај производи кои пропагират 24-часовна заштита. 2) a = парабен (количина на парабен); b = феноксиетанол; c = калиев сорбат; d = бензил алкохол; e = дехидроацетна киселина; f = сорбијска киселина; g = бензоена киселина	3) Достатно на попуст по цена од 25 евра за 400 мл; 4) Достатно и во пакување од 250 мл по цена од 2,82 евра; 5) Промена на температура - според понудувачот	6) Според понудувачот, промена на пакувањето и ознаката во „Lacura Body Körperpflege“; 7) Според понудувачот, не е веќе на асортиман.					

Наш совет

Со вкупна оценка „многу добар“ и со тоа и победник на тестот, е Eucerin лосион за мазна кожа 3% Urea, со прилично скапа цена од 6,35 евра за 100 мл. Некои од другите „добри“ лосиони за тело чинат и многу помалку од 1 евро за истата количина. Кој смета дека долготрајното дејство е од голема важност, најдобро би му одговарал лосионот од Garnier. Не само по 12, туку и по 24 часа тој ја навлажнува кожата со оценка „многу добар“. 100 мл од овој лосион чинат 75 центи.



Florena млеко за нега со маслиново масло ⁵⁾	Eubos Med Hydro Lotion Urea 5%	Medipharma cosmetics дерматолошки балзам за тело 5% маслиново масло 5% Urea M	Aldi(Süd) Lacura Hautpflege лосион за телоб)	Rossmann/Isana млеко за тело	Yves Rocher Spa vegetal хидратантно млеко 7)	Weleda Malven - млеко за нега
400	200	200	500	400	200	200
2,23	11,20	8,95	1,15	0,99	3,95	12,00
0,56	5,60	4,50	0,23	0,25	1,98	6,00
добар (1,7)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,1)	добар (2,1)	добар (2,1)	доволен (4,0)
многу добар (1,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	доволен (4,0)*)
++	+	+	+	+	+	Θ
нема податоци	нема податоци	нема податоци	нема податоци	нема податоци	нема податоци	нема податоци
добар (2,1)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (1,9)	добар (1,9)	добар (1,8)	добар (1,9)
задоволителен (2,6)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,3)	добар (2,4)	добар (2,1)	добар (2,5)
+	++	+	+	+	+	+
o	o	o	+	+	+	o
добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,0)	добар (2,3)	добар (2,0)
■ a (3), b	■ d	■ b, c, d	■ a (2), g	■ a (5), b	■ a (3)	□
■	■	■	■	■	■	■
□	□	□	□	□	■	□
■	□	■	■	■	■	■

Избрано, испитано, оценето

На тестот: 17 лосиони за тело за сува кожа, од нив 7 кои пропагираат 24-часовно дејство.

Набавка на примероците за тестот: Од јануари до февруари 2010.

Цени: Според информациите на понудувачите во јули 2010.

НАМАЛУВАЊЕ НА ОЦЕНКАТА

Доколку хидратацијата по 24 часа е „доволна“, групната оценка за хидратацијата не може да биде повисока. Со „доволна“ хидратација, тест-оценката за квалитет, исто така, е „доволен“.

ХИДРАТАЦИЈА: 50%

Мерења со корнеометар под пазувите на 30 испитаници. Употреба: Двапати дневно во текот на две недели. Мерење: Пред првата и околу 12 часа по последната употреба. Кај продуктите кои пропагираат 24-часовно дејство, дополнително беше направено уште едно мерење 24 часа по последното нанесување.

УПОТРЕБА: 20%

30 испитаници ги нанесуваа лосионите за тело на нозете во текот на две недели. Потоа ја оценија, меѓу другото, и конзистентноста, размачкувањето, впивањето, сувоста и еластичноста на кожата. Покрај тоа, тие дадоа оценка и за тоа како кожата го поднесува лосионот. Сите продукти кожата добро ги поднесува.

МИКРОБИОЛОШКИ КВАЛИТЕТ: 0%

Одредување на бројот на штетни материи и утврдување на одредени микроорганизми според Европската фармакопеја 6 (2.6.12/13) и испитување на доволното конзервирање според Европската фармакопеја 6 (5.1.3).

ПАКУВАЊЕ: 20%

10 испитаници ја проверуваа соодветноста на пакувањето: ракувањето, отворањето и затворањето, стабилноста. Беше оценето и празнењето. Притоа се проверуваше колку може да се употребува лосионот без да се уништи пакувањето.

ДЕКЛАРАЦИЈА: 10%

Декларацијата беше контролирана од страна на тројца експерти според прописите на козметичката одредба и одредбата за пакување, како и законикот за прехранбени продукти и продукти за секојдневна употреба. Освен тоа, се контролираше и читливоста како и рекламните ознаки.

ДРУГИ ИСПИТУВАЊА

Изддржливост на топлина/студ: Продуктите беа чувани 24 часа на температура од -5°C и 10 дена на 40°C. Потоа визуелно беа проверени од страна на експерт. Сите го положија испитот со оценката „многу добар“.

ЕКО - ДИЗАЈН

НА ПРОИЗВОДИТЕ ШТО КОРИСТАТ ЕНЕРГИЈА И ПРИДОБИВКИТЕ ЗА ПОТРОШУВАЧИТЕ



Во 2005 година, Европската унија воспостави законска рамка за поставување на барање за еко-дизајнирање на производите што користат електрична енергија, т.н. Директива EuP (2005/32/EC). Со оваа Директива се воведоа општите принципи за воспоставување на барања за еко-дизајнирање со процесот на имплементација преку поставување на обврзувачки минимални барања за секој избран производ од одредена група производи. Од 20 ноември 2009 година, Директивата EuP беше заменета со нова, односно со (ERP) Директивата 2009/125/EC. Старата Директива за еко-дизајн за производи кои користат електрична енергија се однесуваше на производите како што се: микробранова печка, машина за перење или телевизор. Новата ERP Директива ги опфаќа производите во рамките на старата EuP Директива,

како и производите поврзани со енергијата иако не се директни корисници на електрична енергија, како што се: прозорците со двојно стакло, славините и тушевите.

Зошто постои потребата за еко-дизајн?

Користењето на енергетските производи е на сметка на користењето на голем дел од природните ресурси и енергијата. На пример, на употребата на котли и бојлери во моментот отпаѓа речиси една четвртина од емисиите на CO₂ во ЕУ. Ова одговара на емисиите на CO₂ од вкупниот патен сообраќај. Според изработените документи од надлежната комисија, со амбициозните мерки за еко-дизајнирање на котли и бојлери, до 2025 година може да се постигне заштеда до 280 милиони тони на CO₂ емисии. Од овие причини, потрошувачите допрва ќе бидат соочени со важноста на еко-дизајнот на секојдневните производи.

Еко-дизајнот може да доведе до еколошки и економски придобивки за потрошувачите, преку користење на повеќе енергетско ефикасни производи што ќе им овозможат заштеда на пари во текот на користењето, а од друга страна ќе се избегне поголемиот притисок врз животната средина.

Исто така, треба да се има на ум дека постојаното зголемување на цените на енергијата станува голема грижа за многу европски потрошувачи, а уште повеќе ова го чувствуваат сиромашните потрошувачи.

Затоа, денес постои итна потреба за преземање на конкретни и амбициозни активности и мерки за подобрување на одржливата потрошувачка и производство и тие треба да се преземаат на сите нивоа на јавната политика.



ПОТРОШУВАЧИ!

ДОКОЛКУ ИМАТЕ ПРОБЛЕМИ СО:

градба, мебел, сервисни услуги, облека и обувки, патувања и туристички агенции, продажба од врата до врата, финансиски услуги и осигурување, гаранција и гарантен лист, права на пациенти, јавни претпријатија, енергетика(заштеда на енергија во домот)

МОЖЕТЕ ДА СЕ ОБРАТИТЕ ДО:

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ НА МАКЕДОНИЈА

Ул. „Водњанска“ бб. П.факс 150, 1000 Скопје
Советодавно биро - Скопје, тел. 02/3212-440; тел/факс: 02/3179-592
www.opm.org.mk e-mail: opm@opm.org.mk

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ БИТОЛА

Ул. „Браќа Мингови“ бр. 5, 7000 Битола
тел./факс: 047/228 246

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ШТИП

Ул. „Васил Главинов“ бб, 2000 Штип
тел./факс: 032/385 592, моб.070 384 677

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ОХРИД

„Трговски Центар -Амам,бр.218/1, II кат, 6000 Охрид
тел./факс: 046/523 348

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ КОЧАНИ

ул. Раде Кратовче бр.1, 2300 Кочани
тел./факс: 033/274 013.лок. 104

ОРГАНИЗАЦИЈА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ТЕТОВО

Ул. ЈНА, Општина Тетово, 1200 Тетово
тел./факс: 044/356 630

“Овој билтен беше овозможен во рамките на програмата CIVICA Mobilitas - имплементирана од ЦИРа и финансиски поддржана од SDC. Овде наведените мислења се мислењата на авторот/ите и нужно не ги рефлектираат мислењата на ЦИРа и SDC”.

